

TRANSMIG projektzáró konferencia

Szeged–Szabadka

Egy 3 évvel ezelőtt indult együttműködés keretében a VMDK Szegedi Tagozata is részt vett a Magyar Tudományos Akadémia által végzett kutatásban, mely a Vajdaságból Magyarországra irányuló migráció sajátosságait térképezte fel. A nagyszabású munka a végéhez közeledik. 2012. december 3-án, hétfőn 14-17 óráig a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában (Somogyi u. 7.), 18 órától pedig a Millenniumi Kávéházban számolnak be az eredményekről. A Swiss National Science Foundation (Svájci Nemzeti Tudományos Alap) által támogatott TRANSMIG (Integrating transnational migrants in transition states) projekt a délszláv háború nyomán meginduló migrációt vizsgálja Szerbia (Vajdaság) és Magyarország néhány kiválasztott településén. A kutatás célja a migránsok társadalmi integrációjának és a többségi társadalomhoz való viszonyának, továbbá a migráns hálózatok működésének feltárása. A nemzetközi projekt a Berni Egyetem vezetésével két-két magyarországi és szerbiai intézet részvételével valósul meg; ezek Magyarországon az MTA KRTK Regionális Tudományok Intézete, illetve az MTA CSFK Földrajztudományi Intézete, míg Szerbiában az Újvidéki Egyetem Földrajz és Szociológiai Tanszéke, valamint a szabadkai Magyarságkutató Tudományos Társaság. A rendezvény nyilvános, a részvétel ingyenes. December 4-én, kedden a konferencia Szabadkán, a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Dísztermében (Strossmayer utca 11/I) folytatódik.

<http://www.vajma.info/cikk/tudomany/3691/Tanacskozás-Szabadkan-hataron-atnyulo-kapcsolatok-es-a-migransok-eletmodja.html>

2012. december 4. [23:28]

Tanácskozás Szabadkán: határon átnyúló kapcsolatok és a migránsok életmódja

A vajdasági magyarokra egyre jobban jellemző a gazdasági, a karrierépítő és az etnocentrikus migráció

Egy nemzetközi migráció-kutatómunka bemutatása alkalmából szervezett ma tanácskozást a Magyarságkutató Tudományos Társaság. A magyar-szerb határon átnyúló kapcsolatok és a migránsok életmódja című kutatómunkát a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar dísztermében mutatták be. Gábrity Molnár Irén, a Magyarságkutató Tudományos Társaság elnöke a témával kapcsolatban kiemelte: Egy hároméves nemzetközi kutatómunka végéhez érkeztek, amelynek az volt a lényege, hogy a határon átívelő migrációs folyamatok legaktuálisabb szerbiai, EU-s, illetve magyarországi vonatkozásait kutassa. Kiemelte: a Magyarságkutató Tudományos Társaság ebben a témában a Szerb-Magyar határ menti migrációt vállalta magára, illetve a Vajdaságba integrálódó idegenek jöveteléről kutatott. A fő hangsúlyt Temerinre fektették, amikor a településre érkező szerb menekültek beintegrálódását kutatták, ezt a jelenséget összehasonlították azzal, hogy a vajdasági magyarok milyen fogadási, pontosabban milyen társadalmi és kommunikációs helyzetképbe érkeztek, amikor áttelepültek Magyarországra. A kutatás során arra is kíváncsiak voltak, hogy a konformitás, tehát a beilleszkedési folyamat vajon identitás váltással járt-e. A Svájci Nemzeti Tudományos Alap által támogatott TRANSMIG projekt kutatócsoportját leginkább az érdekelte, hogy

megjelenik-e Szerbia Európa irányában egy transznacionális, tehát nemzetek feletti tudat – mondta el Gábrity Molnár Irén, majd hozzátette: ez azt jelenti, hogy a kutatás során nem csak azt vizsgálták, hogy az elvándorlókat a munka, vagy a jobb kereseti lehetőség érdekelte, hanem az is, hogy mennyire hagyták el a gyökereiket, mennyiben maradtak meg a kommunikációs csatornák a rokonokkal, továbbá, hogy eladták-e szülőföldjükön az ingatlant, illetve a migráló a határon átkelve milyen időközökben tér haza. A kutatás során azt is figyelték, hogy az elvándorlók az új térben, ahol letelepedtek milyen új kommunikációs csatornákat építettek ki.

A Magyarországi Tudományos Társaság elnöke hangsúlyozta, hogy a vajdasági magyarokra igen jellemző a migráció, az elvándorlási hajlam nem csökkent, csak a lehetőségek szűkültek, amelyek gátakat emeltek fel, ugyanis ma már egész Európa gazdasági krízisben van. Hozzátette: a fiatal vajdasági szakemberréteg továbbra is kifelé kacsingat, a húsz éve megjelent Magyarországra irányuló migrációs trendek még ma is megvannak azzal, hogy ezt úgy kellene kezelni, hogy ez a migráció ne végeleges letelepedést és eltávozást jelentsen, hanem inkább cirkulációs migrációt. Ez azt jelenti, hogy karrierépítés, vállalkozás, munkalehetőség céljából az ide-oda ingázók, miután megtanulták az új dolgokat és továbbképezték magukat, jöjjenek haza, és ezt a megszerzett tudást alkalmazzák szülőföldjükön is. A szakember itt kiemelte: ennek kell modellt találni, lehetőséget, akár a helyi önkormányzati támogatások, kormánytámogatások, vagy akár intézmények támogatásával, mert a lakosság használná ezt a lehetőséget. A lakosság a migrációval először mindig jelzi ezeket az utakat, a spontán lehetőségeket, a hasznosulást, és azt is, amit mindnyájan tudunk: jó külföldön keresni, itthon pedig költeni. Ezek azok a vonalak amelyben ezt az úgynevezett cirkulációt, a remigrációt, a visszatérési folyamatokat nem véglegesítve, megpróbálták modellezni. A gazdasági, a karrierépítő és az etnocentrikus migrációk a legjelentősebb határon átívelő migrációs formák, ugyanis az ismerős kapcsolatokat megtalálva olyan lakossági és üzleti hálózatok épültek ki, úgymond kommunikációs hálózatok, amelyekre építeni lehet. A szakember kiemelte: Magyarország sokszor ugródeszka a migránsoknak, hiszen továbbmennek Európa, Kanada vagy Ausztrália felé. A Kárpát-medence elveszíti azt a szakemberét, aki az anyaországból tovább megy, ezért ügyesnek kell lenni: Magyarországon úgy kell befogadni a külföldi emigránsokat, hogy azoknak a hasznosulása a szülőföldön is érezhető legyen. Hozzátette: Erre nyitottságra lenne szükségünk és megállapítottuk, hogy ez az úgynevezett transznacionális tudat, leginkább a több nyelvet beszélő fiatal szakemberekre jellemző. A többiek már másképp, sokkal görcsösebben, gátlásosabban és úgymond stabilabban, egy helyhez kötődöttebben viselkednek.

Gábrity Molnár Irén elmondta, hogy az volt a cél, hogy ezeket az életstílusokat, ezeket a migrációs modelleket fölvetítsék. Több mint 150 mélyinterjút készítettek el, és több tíz intézményhálózati kapcsolatot, főleg oktatási-kulturális intézményhálózati kapcsolatot próbáltak feltérképezni. A magyar fél a Magyarországon letelepülteket kérdezte, az újvidéki csoport a Temerinbe érkezett szerb migránsokat, a szabadkaiak pedig a gyakorlatiasan ingázókat vizsgálta a határ egyik vagy a másik oldalán. Itt megkülönböztették a fiatal külföldön tanulókat, a középkorú vállalkozókat, az álláskeresőket, de még egy érdekesség is megfigyelhető volt: a nyugdíjba vonulók, a 65-70 évesek is áttelepednek Magyarországra a gyermekeikhez családgyejesítés céljából. A két országnak nyitva kell tartania a migrációs modellek kezelését, hogy ne legyen kára egyik ország állampolgárainak sem.

A kutatásban öt csoport vett részt, a Berni egyetem kutatócsoportja, a Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Intézetének munkatársai a regionális kutatóintézetrel együtt, az Újvidéki Egyetem Földrajztudományi Tanszéke, illetve a szabadkai Magyarországi Tudományos Társaság.

K. R.